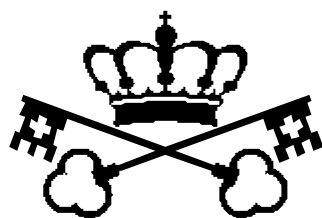

God tolksed

Vägledning
för auktoriserade tolkar
2004

Kammarkollegiet

Innehåll

1	Inledning	2
2	Tolkens uppgift	3
2.1	Tolk- och translatorsförordningen	3
2.2	Kammarkollegiets tolkföreskrifter	3
3	Jäv, tystnadsplikt och vittnesplikt	7
3.1	Jäv	7
3.2	Tystnadsplikt	8
3.3	Vittnesplikt.....	9
4	Kommentarer till övriga lagregler för tolkar.....	9
5	Bilagor.....	11

1 Inledning

Denna vägledning är principiellt utformad och vänder sig främst till auktoriserade tolkar. De rekommendationer som ges är av värde även för andra som åtar sig tolkuppdrag. Skriften ger tolkanvändare information om tolkens uppgift.

Bestämmelser om statlig auktorisation av tolkar finns i förordningen (1985:613) om auktorisation av tolkar och översättare, se bilaga 1. Kammarkollegiet är den myndighet som svarar för auktorisation av tolkar och utövar tillsyn över de auktoriserade tolkarnas verksamhet. Kammarkollegiet har utarbetat tillämpningsföreskrifter till förordningen i kollegiets tolkföreskrifter (KAMFS 2004:1), se bilaga 2.

Bestämmelser för tolkar finns också i vissa andra författningar. De viktigaste är:

- rättegångsbalken,
- förvaltningsprocesslagen (1971:291),
- förvaltningslagen (1986:223),
- lagen (1975:689) om tystnadsplikt för vissa tolkar och översättare, se bilaga 3 och
- sekretesslagen (1980:100).

Bestämmelserna kommenteras närmare i avsnitt 3 och 4. I avsnitt 2 kommenteras tolk- och translatorsförordningen och Kammarkollegiets tolkföreskrifter.

Stockholm i november 2004

KAMMARKOLLEGIET

2 Tolkens uppgift

2.1 Tolk- och translatorsförordningen

”Auktoriserade tolkar eller translatorer skall samvetsgrant utföra de uppdrag som anförtros dem och i allt iaktta god tolk- eller translatorssed.

Auktoriserade tolkar eller translatorer skall avböja att utföra ett uppdrag om det finns särskilda omständigheter som kan rubba förtroendet för deras opartiskhet eller självständighet.”

(9 § förordningen om auktorisation av tolkar och översättare)

God tolksed

Uttrycket god tolksed i paragrafens första stycke är ett samlande begrepp för det regelverk som finns på detta område, den yrkeskodex som utvecklats bland tolkar och den praxis som skapas genom Kammarkollegiets verksamhet på tolkområdet. God tolksed innefattar de krav som rimligen bör ställas på varje yrkesverksam tolk för att denna hos omgivningen ska skapa och bevara ett förtroende för den enskilda tolken och för tolkarna som yrkeskår. De följande avsnitten är avsedda att ge en allmän vägledning om vad god tolksed innebär.

Opertiskhet

Andra stycket i paragrafen understryker att tolkanvändarna alltid ska kunna förlita sig på tolkens opartiskhet och oberoende ställning. Flera av de föreskrifter som kommenteras nedan behandlar vad tolken ska iaktta för att bevara detta förtroende. De allmänna jävsreglerna behandlas särskilt i avsnitt 3.1.

2.2 Kammarkollegiets tolkföreskrifter

Tolkens lämplighet för uppdraget

”En auktoriserad tolk skall, innan han åtar sig eller fullföljer ett uppdrag, noggrant överväga om han är lämplig att utföra uppdraget. Tolken skall avsäga sig uppdraget om han inte är kompetent att utföra det på ett tillfredsställande sätt eller om han av annan anledning är olämplig.”

(13 § Kammarkollegiets tolkföreskrifter)

Innan tolken åtar sig ett uppdrag bör hon i möjligaste mån ta reda på så mycket om uppdraget att hon kan bedöma sina möjligheter att klara tolkningen tillfredsställande. Hon bör också informera sig så långt att hon kan upptäcka en eventuell jävssituation.

Om tolken bedömer att hon, även efter rimliga förberedelser, inte kan klara av tolkningen bör hon inte åta sig uppdraget. Om tolken under pågående tolkning upptäcker att hon har svårt att klara sitt uppdrag bör hon informera parterna om detta. Överstiger svårigheterna hennes förmåga bör hon som regel frånträda uppdraget.

Hur tolkningen utförs

”Under tolkningen skall en auktoriserad tolk återge all information så exakt som möjligt.”

(14 § Kammarkollegiets tolkföreskrifter)

Tolkens uppgift är att möjliggöra kommunikation mellan personer som inte talar samma språk. En tolk ska på det andra språket återge all information som lämnas. I tolkens roll ingår inte att bedöma vad som är intressant eller ointressant av det som sägs. Principen för informationsöverföringen kan sammanfattas med vittnesedens passus att ”intet förtiga, tillägga eller förändra”.

En fullgod tolkning kräver att budskapet med alla dess nyanser återges så korrekt som möjligt på det andra språket. Det innebär att termer och uttryck så långt som möjligt återges på motsvarande sätt. Kraftuttryck, emotionella uttryck eller kroppsspråk bör inte tonas ner.

Om tolken inte hinner med eller riskerar att tappa information kan hon avbryta den talande på lämpligt sätt. Om hon inte kan översätta en term bör hon be om en omskrivning. Finner tolken i efterhand att något feltolkats eller utelämnats vid tolkningen – och detta har den minsta betydelse – bör parterna informeras omedelbart.

Diskussioner ”över huvudet” på någon av parterna ska inte förekomma. Bara vid missuppfattning eller om tolken själv inte förstått ett uttryck bör hon fråga och då ska den andra parten informeras om vad saken gäller. Förtydligande eller bekräftande upprepningsfrågor ska naturligtvis tolkas.

Tolkningen kan störas eller avbrytas av personer som inte omfattas av tolkningssituationen. Om någon av parterna i tolkningssituationen samtalar med en ”utomstående” bör samtalet återges av tolken om det berör det ämne tolkningen avser. Om samtalet rör något helt annat ämne, exempelvis en privat angelägenhet, bör tolken nöja sig med att upplysa den andra parten om detta.

Råd

Tolken kan ha med sig sedvanliga hjälpmedel. Att anteckna data, siffror och namn eller att skriva ner stolpar under konsekutiv tolkning minskar risken för att något faller bort eller överförs på ett felaktigt sätt. Tolken ska alltid förstöra eventuella anteckningar i parternas närvaro efter avslutad

tolkning.

Tolkning kräver stark koncentration. Under längre tolkningar kan tolken behöva kortare vilopausar med rimliga mellanrum. När det gäller tolkning till/från teckenspråk krävs det ibland att två eller flera tolkar arbetar tillsammans beroende på uppdragets art och längd.

Tolken ska i förväg informera parterna om sin roll. Hon ska lämna följande upplysningar:

- Tolken är neutral och ska inte ta parti för någon i tolkningssituationen.
- Tolken ska följa reglerna om tystnadsplikt.
- Tolken återger vad som sagts i första person (jag-form).

Beroende på tolkningssituationen kan hon även nämna följande:

- Det parterna inte vill ha tolkat ska inte heller sägas.
- Parterna bör sträva efter att göra sina inlägg korta och att undvika onödiga facktermer, slang eller utpräglad yrkesjargong.
- Om någon av parterna inte förstår ett ord eller uttryck är det parten själv som ska be om en förklaring – via tolken – av den andra parten.
- Parterna ska tala till varandra och inte till tolken.

Neutralitet och opartiskhet

”När en auktoriserad tolk utför ett tolkuppdrag får han inte ge uttryck för sina åsikter och värderingar eller på annat sätt låta dessa påverka tolkningen.”

(15 § Kammarkollegiets tolkföreskrifter)

Den som använder tolk måste kunna lita på att tolken inte gynnar eller missgynnar någondera parten. En förutsättning för att parterna ska känna detta förtroende är att tolken förhåller sig neutral i de frågor som tolkningen berör. Tolken får således inte låta sin egen uppfattning i sakfrågorna komma fram när hon utför uppdraget. Detta innefattar alla moment från det att tolken får uppdraget till det att uppdraget avslutats. Vidare får tolkens inställning till parterna inte påverka tolkningen.

Tolkens egna kunskaper om parterna och deras förhållanden får inte heller komma till uttryck under tolkningen. Om tolken tillfrågas om andra sakförhållanden som berörs av tolkningen ska tolken noggrant överväga om hon ska yttra sig. Ett svar eller en upplysning kan få ej avsedda konsekvenser samt rubba förtroendet för tolken.

Andra uppgifter än tolkning

”När en auktoriserad tolk utför ett tolkuppdrag får han inte företräda den ena parten inför den andra. Han får under tolkningen inte utföra någon annan uppgift än att tolka.”

(16 § Kammarkollegiets tolkföreskrifter)

Tolken får inte – ombedd eller oombedd – vara medhjälpare åt någon av parterna t.ex. genom att ställa frågor eller genom att uppträda som ombud. Av samma skäl som hon inte får ge uttryck för sin egen uppfattning i sakfrågor får hon inte företräda någon annans uppfattning under tolkningen.

Vilka uppgifter tolken kan utföra inom ramen för ett tolkuppdrag men utanför tolkningssituationen måste bedömas från fall till fall. Uppgiften bör dock rymmas inom det uppdrag som tolken fått och inte utföras på hennes eget initiativ.

Om tolken åtar sig andra uppdrag utanför ett tolkuppdrag bör hon vara uppmärksam på att det kan medföra jävsproblem i framtiden.

Beteckningen auktoriserad tolk

”Om en auktoriserad tolk utför skriftliga översättningar får han inte ange beteckningen ’auktoriserad tolk’ på översättningen eller på annan bifogad handling.”

(17 § Kammarkollegiets tolkföreskrifter)

Skillnaden mellan en tolk och en översättare är inte alltid klar för allmänheten. Regeln i 17 § har tillkommit för att undvika missförstånd. Beteckningen ”auktoriserad tolk” kan ge uppfattningen att den skriftliga översättningen utförts av någon vars kompetens på detta område prövats inom ramen för auktorisation. Risken för missuppfattningar kan bli ännu större om beteckningen översätts till ett annat språk.

I sin marknadsföring och vid kontakter med uppdragsgivare bör tolken också undvika att använda auktorisationsbeteckningen på ett sätt som kan ge intryck av en dokumenterad översättarkompetens. Om tolken blir erbjuden översättningsuppdrag bör hon informera om att hennes auktorisation som tolk endast avser muntlig kommunikation. Hon kan också hänvisa till en auktoriserad translator.

Dokumentation

”En auktoriserad tolk som ansöker om förnyad auktorisation eller förnyad auktorisation med bevis om speciell kompetens skall redovisa sin verksamhet som auktoriserad tolk och sin övriga språkliga verksamhet.”

(12 § Kammarkollegiets tolkföreskrifter)

Enligt tolk- och translatorsförordningen gäller en auktorisation som tolk eller bevis om speciell kompetens i fem år. Om tolken vill förnya sin auktorisation respektive sitt bevis måste hon ansöka om det. Hon ska i

samband med detta redogöra för sin verksamhet som auktoriserad tolk och för sin övriga språkliga verksamhet. För denna redovisning är det lämpligt att fortlöpande dokumentera alla tolkuppdrag.

3 Jäv, tystnadsplikt och vittnesplikt

Här behandlas reglerna om jäv, tystnadsplikt och vittnesplikt. En del av dessa bestämmelser är särskilt riktade till tolkar och en del gäller allmänt för dem som kommer i kontakt med eller deltar i myndigheters och domstolars verksamhet. Reglerna är i första hand uppställda för att skydda den enskilde och, i förekommande fall, det allmännas intressen. De bidrar till att parterna kan känna förtroende för tolken.

3.1 Jäv

Bestämmelser om jäv finns bl.a. i 9 § andra stycket tolk- och translatorsförordningen. Särskilda bestämmelser om jäv för tolkar vid domstolstolkning finns i 5 kap 6 § fjärde stycket rättegångsbalken.

Jävsgrunder

För att tolken ska ha parternas förtroende är det viktigt att hon är och uppfattas som opartisk. Det finns många situationer då en tolks opartiskhet kan ifrågasättas. Exempel på sådana situationer är om:

- Ärendet angår tolken själv eller en nära släkting.
- Tolken genom skuldsättning eller av annan anledning är ekonomiskt beroende av någon av parterna.
- Det i övrigt finns någon särskild oms tändighet som kan rubba förtroendet för tolkens opartiskhet.

Om jäv föreligger ska tolken avstå från uppdraget. Om hon är osäker om jäv föreligger bör hon meddela parterna detta och komma överens med dem om hur situationen ska bedömas. Detta gäller även när tolkningen redan påbörjats.

För att tolkens opartiskhet inte ska kunna ifrågasättas ska hon – utöver lön, arvode eller annan motsvarande ersättning – varken före, under eller efter en tolkning ta emot gåvor som kan anses påverka utförandet av ett uppdrag.

3.2 Tystnadsplikt

Bestämmelser om tystnadsplikt för tolkar finns i lagen om tystnadsplikt för vissa tolkar och översättare samt sekretesslagen. Enkelt uttryckt gäller lagen om tystnadsplikt för vissa tolkar och översättare endast för auktoriserade tolkar när de anlitas av någon annan än en myndighet. Sekretesslagen gäller för alla tolkar, oavsett om de är auktoriserade eller inte, när de anlitas av en myndighet. I praktiken innebär detta att de sekretessregler som en tolk kan få tillämpa skiftar med uppdragets karaktär.

Lagen om tystnadsplikt för vissa tolkar och översättare

Huvudbestämmelsen i lagen har följande lydelse:

”Den som fullgör eller har fullgjort uppdrag som tolk eller översättare — — får inte obehörigen röja vad han under uppdraget har erfarit om enskilds personliga förhållanden eller om yrkeshemlighet, affärsförhållande eller förhållande av betydelse för landets försvar.”

Den tystnadsplikt som lagen föreskriver gäller alltså endast för uppgifter avseende förhållanden av det slag som uppräknats. Ordet obehörigen markerar att denna tystnadsplikt inte gäller i alla situationer. De undantag som gäller är bl.a. brottsbalkens bestämmelser om skyldighet att i tid anmäla brott som förbereds eller pågår. Här avses endast vissa allvarliga brott som exempelvis mord, dråp och spioneri. I dessa fall skall tolken bryta tystnadsplikten genom anmälan till polis eller åklagare. Ett annat undantag är vittnesmål inför domstol, som behandlas i avsnitt 3.3.

Sekretesslagen

För verksamhet vid myndigheter och domstolar gäller offentlighetsprincipen. Principen innebär att uppgifter som förekommer i det allmännas verksamhet ska vara tillgängliga för allmänheten. Sekretessbelagda, d.v.s. hemliga uppgifter får dock inte fritt lämnas ut. En tolk som fått kännedom om vissa uppgifter vid tolkning hos en myndighet omfattas av sekretesslagen och har samma yttrandefrihet – och tystnadsplikt – som en tjänsteman. Se sekretesslagen 1 kap. 6 §.

I sekretesslagen regleras närmare vilka intressen som är förenade med sekretess. Sekretess kan exempelvis avse ärende som rör rikets säkerhet och ärenden vars syfte är att förebygga och beivra brott. Bestämmelserna om sekretess finns även till skydd för den enskildes personliga och ekonomiska förhållanden.

Kommentarer

När tolkning sker vid en myndighet bör tolken se till att hon får information om väsentliga sekretessbestämmelser.

Tolken ska alltid komma ihåg syftet med tystnadsplikten, d.v.s. att förhindra den skada som skulle kunna följa av att vissa uppgifter lämnas ut. För att undvika att olämpliga situationer uppkommer samt för att upprätthålla tolkens integritet i övrigt bör tolken inte diskutera sådant som

framkommit vid en tolkning eller klienter och klienters förhållanden med andra. Detta ska även iakttas gentemot uppdragsgivare, tolkförmedlare och tolkkollegor. Inte heller bör det som framkommer under tolkningen dokumenteras. Tolken ska kasta eventuella anteckningar efter tolkningen.

3.3 Vittnesplikt

I rättegångsbalken sägs att i princip var och en som inte är part i målet är skyldig att vittna inför domstol. Denna medborgerliga skyldighet gäller givetvis även tolken. Om hon blir kallad att vittna är hon skyldig att infinna sig och ska då så objektivt som möjligt redogöra för de förhållanden eller händelser som målet gäller. Att vittna innebär alltså inte att man tar ställning för någon part och därmed strider vittnesplikten inte mot kravet på tolkens opartiskhet och neutralitet.

När man vittnar inför domstol är man skyldig att även lämna ut uppgifter som normalt omfattas av tystnadsplikt. I 36 kap 5 § rättegångsbalken anges dock vissa särskilda undantag då vittnet inte får höras om något som hon har tystnadsplikt om. Om en tolk under tystnadsplikt biträtt en person som nämns i denna paragraf – och som alltså inte får höras som vittne om ett visst förhållande – får vittnesförhör om det förhållandet inte heller äga rum med tolken. Exempel på sådana personer är advokater, läkare, sjuksköterskor samt kuratorer vid familjerådgivningsbyråer. Denna regel i rättegångsbalken tillämpas både i allmänna domstolar och i förvaltningsdomstolar.

4 Kommentarer till övriga lagregler för tolkar

Lagregler som direkt avser tolkar finns i:

- rättegångsbalken,
- förvaltningsprocesslagen (1971:291) och
- förvaltningslagen (1986:223).

Rättegångsbalken

Rättegång vid allmän domstol (tingsrätt, hovrätt och Högsta domstolen) ska hållas på svenska. Enligt 5 kap 6 § rättegångsbalken ska därför tolk anlitas om en part, ett vittne eller någon annan som ska höras inför rätten inte behärskar svenska. Om det vid domstolen finns s.k. allmän tolk¹ – tolk som är anställd vid domstolen – ska hon anlitas. I annat fall ska rätten förordna en lämplig person att vara tolk i målet.

¹ Allmän tolk ska finnas vid tingsrätterna i Haparanda och Gällivare i finska språket.

Den som förordnas till tolk vid rättegång ska avlägga ed att ”han efter bästa förstånd skall fullgöra” uppdraget som tolk (5 kap 7 § rättegångsbalken). En tolk kan avlägga ed som avser framtida uppdrag vid domstolen som tolk vid rättegång, s.k. generell tolked.

I 5 kap 8 § rättegångsbalken talas om ersättning till tolken.

Förvaltningsprocesslagen

Förvaltningsprocesslagen gäller rättskipning i Regeringsrätten, kammarrätterna och länsrätterna. I 50-52 §§ finns i princip samma bestämmelser om tolk som i 5 kap 6-8 §§ rättegångsbalken.

Begreppet tolk betecknar i förvaltningsprocesslagen både den som tolkar muntligen från ett språk till ett annat och den som gör en skriftlig översättning av en handling.

Förvaltningslagen

I förvaltningslagen, som gäller handläggningen av ärenden hos förvaltningsmyndigheter, finns i 8 § en regel om tolk. I bestämmelsen föreskrivs att när en myndighet har att göra med någon som inte behärskar svenska språket, (eller är allvarligt hörsel- eller talskadad) bör myndigheten vid behov anlita tolk.

Enligt förarbetena till bestämmelsen (prop 1985/86:80) bör personer som av olika skäl är i behov av tolk i sina kontakter med myndigheter få sådant bistånd i all rimlig utsträckning. Myndigheten ska utse en lämplig person för uppdraget. I propositionen sägs att myndigheterna i princip bör använda auktoriserade tolkar när sådana finns att tillgå.

Begreppet tolk används i förvaltningslagen för att beteckna både den som tolkar muntligen och den som gör en skriftlig översättning av en handling.

5 Bilagor

Bilaga 1

Förordning (1985:613) om auktorisation av tolkar och översättare

Allmänna bestämmelser

1 § Tolkar och översättare får auktoriseras enligt denna förordning. Auktorisationen får avse ett eller flera främmande språk och det svenska teckenspråket.

Frågor om auktorisationen av tolkar och översättare skall prövas av Kammarkollegiet. *Förordning (2003:201)*.

2 § En översättare som är auktoriserad kallas auktoriserad translator.

Ansökan om auktorisation

3 § Ansökan om auktorisation eller bevis enligt 6 § skall göras skriftligen hos Kammarkollegiet.

För prövning av ansökan skall en avgift tas ut.

Bestämmelserna i 10-13 §§ avgiftsförordningen (1992:191) gäller i fråga om ansökningsavgiftens storlek m.m. Därvid skall avgiftsklass 4 tillämpas. *Förordning (1994:1371)*.

Villkor för auktorisation

4 § För att kunna bli auktoriserad skall en tolk eller översättare

1. vara bosatt i Sverige eller i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområde (EES),
2. ha fyllt arton år och inte ha förvaltare enligt 11 kap 7 § föräldrabalken eller vara underkastad någon annan motsvarande inskränkning i en annan stat,
3. ha fullgjort de kunskapsprov som föreskrivs av Kammarkollegiet, och
4. vara känd för redbarhet och även i övrigt vara lämplig som tolk eller översättare.

Villkoret i första stycket 3 gäller inte tolkar som visar upp utbildningsbevis över fullgjort tolkutbildning vid Tolk- och översättarinstitutet vid Stockholms universitet. *Förordning (1994:413)*.

5 § Om det finns särskilda skäl, får Kammarkollegiet trots bestämmelserna i 4 § första stycket

1. ge en auktoriserad tolk eller translator som är bosatt utanför EES tillstånd att behålla auktorisationen under viss tid, eller
2. auktorisera en översättare som är bosatt utanför EES och som i övrigt uppfyller kraven i 4 §. *Förordning (1994:413)*.

6 § Efter särskild prövning och i den ordning Kammarkollegiet bestämmer kan en auktoriserad tolk eller translator få bevis om speciell kompetens för tolkning eller översättning inom ett visst verksamhetsområde. *Förordning (1994:413)*.

7 § Om en auktoriserad tolk eller translator ansöker om förnyelse av en auktorisation eller ett bevis enligt 6 §, skall Kammarkollegiet prova om det behövs något kunskapsprov.

Den som i mer än ringa omfattning varit verksam som tolk eller översättare eller i övrigt ägnat sig åt sådan språklig verksamhet som befäster kunskaperna i de språk som auktorisationen avser, behöver genomgå prov endast om det finns särskilda skäl. *Förordning (1994:413)*.

7 a § Kammarkollegiet skall på begäran utfärda intyg om att auktorisation av tolkar och översättare inte ha upphävts eller att varning inte har meddelats. *Förordning (1996:29)*.

Giltighetstid för auktorisation

8 § En auktorisation eller ett bevis enligt 6 § gäller för en tid av fem år. Om en översättare är auktoriserad med stöd av 5 § 2, får dock Kammarkollegiet bestämma kortare tid för auktorisationen än fem år. *Förordning (1994:413)*.

Skyldigheter

9 § Auktoriserade tolkar eller translatorer skall samvetsgrant utföra de uppdrag som anförtros dem och i allt iaktta god tolk- eller translatorssed. Auktoriserade tolkar eller translatorer skall avböja att utföra ett uppdrag om det finns särskilda omständigheter som kan rubba förtroendet för deras opartiskhet eller självständighet. *Förordning (1994:413)*.

Tillsyn

10 § Kammarkollegiet skall utöva tillsyn över auktoriserade tolkars och translatorers verksamhet.

Kollegiet skall också pröva frågor om upphävande av auktorisation och varning enligt 14 och 15 §§. *Förordning (1994:413)*.

11 § I ärenden om auktorisation får Kammarkollegiet begära in yttrande från myndigheter eller organisationer. *Förordning (1994:413)*.

12 § Hos Kammarkollegiet skall det föras förteckning över auktoriserade tolkar och translatorer. *Förordning (1994:413)*.

13 § En till kollegiet knuten rådgivande nämnd för tolk- och översättarfrågor ger råd och upplysningar till kollegiet när det prövar ärenden enligt denna förordning.

Upphävande av auktorisation

14 § Om en auktoriserad tolk eller translator uppsåtligen gör orätt i sin verksamhet eller på något annat sätt förfar oredligt, skall Kammarkollegiet upphäva auktorisationen. Är omständigheterna mildrande, får kollegiet i stället meddela varning.

Om en auktoriserad tolk eller translator i andra fall åsidosätter sina plikter enligt denna förordning eller andra författningar, får varning meddelas. Är omständigheterna synnerligen försvårande, får auktorisationen upphävas. *Förordning (1994:413)*.

15 § Auktorisationen skall upphävas för en auktoriserad tolk eller translator som

1. inte längre är bosatt i Sverige eller i en annan stat inom EES och inte har ett tillstånd enligt 5 § 1 eller är auktoriserad med stöd av 5 § 2, eller
 2. har fått förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken eller blivit underkastad någon annan motsvarande inskränkning i en annan stat.
- Auktoriserade tolkar och translatorer är skyldiga att genast anmäla sådana ändrade förhållanden till Kammarkollegiet. *Förordning (1994:413)*.

16 § Den som obehörigen utger sig för att vara auktoriserad enligt denna förordning döms till böter.

Överklagande m.m.

17 § I 22 a § förvaltningslagen (1986:223) finns bestämmelser om överklagande hos allmän förvaltningsdomstol. Kammarkollegiets beslut att avslå en ansökan om auktorisation eller bevis enligt 6 § får inte överklagas, om beslutet beror på att ett kunskapsprov inte har godkänts. Kammarkollegiets eller domstols beslut om upphävande av auktorisation gäller omedelbart, om inte något annat beslutas. *Förordning (1998:1159)*.

18 § Auktoriserade translatorer är behöriga att bestyrka riktigheten av översättningar från eller till de språk som de är auktoriserade för. *Förordning (1994:413)*.

19 § Kammarkollegiet får meddela de föreskrifter som behövs för verkställigheten av denna förordning. *Förordning (1994:413)*.

Bilaga 2

Kammarkollegiets tolkföreskrifter (KAMFS 2004:1)

beslutade den 17 februari 2004.

Med stöd av 19 § förordningen (1985:613) om auktorisation av tolkar och översättare föreskriver Kammarkollegiet följande.

Ansökan om auktorisation

1 § Ansökan om auktorisation som tolk eller bevis om speciell kompetens för tolkning inom ett visst verksamhetsområde skall innehålla uppgifter enligt det ansökningsformulär som Kammarkollegiet tillhandahåller. Till ansökan skall fogas ett personbevis eller motsvarande handling från en annan stat där tolken är bosatt. Innan Kammarkollegiet utfärdar auktorisationen skall tolken visa att han inte har förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken eller är underkastad någon annan motsvarande inskränkning i en annan stat där han är bosatt. Vad som sagts ovan gäller även ansökan om förnyad auktorisation eller ansökan om förnyad auktorisation med förnyat bevis om speciell kompetens.

Ansöknings- och provperioder

2 § Ansökan skall göras under den ansökningsperiod som Kammarkollegiet bestämmer inför varje provperiod.

En tolk som har ett utbildningsbevis över fullgjord grundläggande

tolkutbildning vid Tolk- och översättarinstitutet vid Stockholms universitet kan ansöka om auktorisation oberoende av ansökningsperiod.

Kammarkollegiet bestämmer inför en provperiod i vilka språk kunskapsprov för auktorisation som tolk och inom vilka verksamhetsområden prov för bevis om speciell kompetens kommer att anordnas under perioden.

Ansökningsperioderna, uppgift om språk, verksamhetsområden, provorter och provdatum meddelas i dagspressen och på annat sätt.

Ansökningsavgift

3 § Om en auktoriserad tolk som har bevis om speciell kompetens ansöker om förnyad auktorisation och förnyat bevis tas endast en ansökningsavgift ut.

Kunskapsprov

4 § Kunskapsprov för auktorisation som tolk består av skriftliga prov, förhör och rollspel för att pröva tolkens förmåga att tolka. För att godkännas i provet skall tolken behärska både svenska och tolkspråket och vara väl

insatt i båda språkens ordförråd, grammatik och uttrycksmöjligheter. Han skall vidare ha god läsförståelse och skrivkunnighet.

Tolken skall kunna utföra en tekniskt tillfredsställande tolkning med god informationsöverföring. Han skall vidare väl känna till god tolksed och ha erforderliga terminologi- och realiakunskaper i sociala frågor, sjukvård, socialförsäkring, arbetsmarknad och vardagsjuridik. Han skall också vara tillfredsställande orienterad om det svenska samhällets organisation i stort.

5 § Kunskapsprov för bevis om speciell kompetens består av skriftliga prov, förhör och rollspel för att pröva tolkens förmåga att tolka inom det område som den speciella kompetensen avser.

För att godkännas i provet skall tolken kunna utföra en tekniskt god tolkning med mycket god informationsöverföring. Han skall vidare ha goda terminologi- och realiakunskaper inom specialområdet.

6 § Om en auktoriserad tolk som har bevis om speciell kompetens ansöker om förnyad auktorisation och förnyat bevis åläggs att genomgå kunskapsprov, får han välja om provet skall avse förnyat bevis om speciell kompetens eller enbart förnyad auktorisation. Om provet skall avse förnyat bevis om speciell kompetens skall resultatet av provet ligga till grund även för prövning av förnyelse av auktorisationen.

7 § Kunskapsprov för förnyad auktorisation består av realiaförhör och rollspel för att pröva tolkens förmåga att tolka.

För att godkännas i provet skall tolken uppfylla de krav som anges i 4 §.

8 § Kunskapsprov för förnyat bevis om speciell kompetens består av realiaförhör och rollspel för att pröva tolkens förmåga att tolka inom det område som den speciella kompetensen avser. Om tolken har mer än ett bevis om speciell kompetens består provet av realiaförhör inom de områden som han har bevis för samt rollspel för prövning av tolkningsförmågan inom det område som tolken själv väljer.

För att godkännas i provet skall tolken uppfylla de krav som anges i 5 §.

9 § En tolk, som genomgår prov enligt 7 eller 8 § och underkänns, får genomgå provet ytterligare en gång under den gällande auktorisationstiden. Om provet vid det första provtillfället avsåg förnyat bevis om speciell kompetens får det vid det andra provtillfället avse enbart fortsatt auktorisation om tolken så önskar.

Auktorisationens giltighetstid m.m.

10 § En auktorisation upphör att gälla vid ett hel- eller halvårsskifte.

11 § När en auktoriserad tolk får bevis om speciell kompetens förlängs hans auktorisation att gälla för samma tid som beviset.

När en auktoriserad tolk, som har bevis om speciell kompetens för tolkning

inom ett verksamhetsområde får bevis om speciell kompetens för tolkning inom ett annat område, förlängs auktorisationen och det första beviset att gälla för samma tid som det senaste beviset.

Redovisning av uppdrag m.m.

12 § En auktoriserad tolk som ansöker om förnyad auktorisation eller förnyad auktorisation med bevis om speciell kompetens skall redovisa sin verksamhet som auktoriserad tolk och sin övriga språkliga verksamhet.

Tolkens verksamhet

13 § En auktoriserad tolk skall, innan han åtar sig eller fullföljer ett uppdrag, noggrant överväga om han är lämplig att utföra uppdraget. Tolken skall avsäga sig uppdraget om han inte är kompetent att utföra det på ett tillfredsställande sätt eller om han av annan anledning är olämplig.

14 § Under tolkningen skall en auktoriserad tolk återge all information så exakt som möjligt.

15 § När en auktoriserad tolk utför ett tolkuppdrag får han inte ge uttryck för sina åsikter och värderingar eller på annat sätt låta dem påverka tolkningen.

16 § När en auktoriserad tolk utför ett tolkuppdrag får han inte företräda den ena parten inför den andra. Han får under tolkningen inte utföra någon annan uppgift än att tolka.

17 § Om en auktoriserad tolk utför skriftliga översättningar får han inte ange beteckningen ”auktoriserad tolk” på översättningen eller på annan bifogad handling.

Undantag

18 § Kammarkollegiet kan, om det finns särskilda skäl, medge undantag från bestämmelserna i 2 § första stycket.

Denna författning träder i kraft den 1 mars 2004 då Kammarkollegiets tolkföreskrifter (KAMFS 1994:1) upphör att gälla.

ANDERS ERIKSSON

Kerstin Björkholm

Bilaga 3

Lag (1975:689) om tystnadsplikt för vissa tolkar och översättare

1 § Denna lag äger tillämpning på tolk och översättare som anlitas av en myndighet eller ett annat organ som utövar verksamhet för vars fullgörande staten eller en kommun svarar samt på tolk och översättare som genomgått av regeringen eller av den förvaltningsmyndighet som regeringen bestämmer föreskriven prövning. Med kommuner likställs landsting, kommunalförbund och allmänna försäkringskassor. *Lag (1999:937)*.

2 § Den som fullgör eller har fullgjort uppdrag som tolk eller översättare enligt 1 § får inte obehörigen röja vad han under uppdraget har erfarit om enskilds personliga förhållanden eller om yrkeshemlighet, affärsförhållande eller förhållande av betydelse för landets försvar. Vad som har sagts nu gäller även den som är eller har varit anställd som tolk eller översättare. I det allmännas verksamhet tillämpas i stället bestämmelserna i sekretesslagen (1980:100). *Lag (1980:229)*.